

Fair Actions verksamhetsidé

Antagna av styrelsen 2021-03-30. Gäller tills vidare.

Verksamhetsidén beskriver Fair Actions vision, syfte och roll samt våra krav på företag och våra strategier.

Vision

Fair Actions vision är en hållbar värld där mänskliga rättigheter respekteras vid produktion av varor och tjänster, och där alla har en möjlighet att leva ett värdigt liv. Vi vill se en värld där vår konsumtion inte bidrar till negativ påverkan på människor och miljö.

När någon påverkas negativt av företagets verksamhet, vare sig de är arbetare i leverantörsledet eller boende i verksamhetens närmiljö, så ska de ha möjlighet att själva kunna utkräva sina rättigheter.

Syfte

Fair Actions ska driva på utvecklingen så att företag tar sitt hållbarhetsansvar. Företagen ska:

- respektera de mänskliga rättigheterna,
- förbättra arbetsvillkoren i hela värdekedjan
- garantera levnadslöner
- vara transparenta
- minska sin negativa miljöpåverkan

Roll

- Fair Action är en oberoende och trovärdig expertorganisation som granskar företag, ger rekommendationer och ställer krav på förbättringar.
- Fair Action är en erkänd aktör som för en relevant dialog med svenska företag och politiska beslutsfattare.
- Fair Action är en aktiv opinionsbildare som ger konsumenter information och verktyg för att ställa krav på företag.
- Fair Action lyfter rättighetsbärarnas röster och låter arbetare, människorättsförsvarare och lokala organisationer i produktionsländerna att komma till tals.

Fair Actions krav på företag

När Fair Action utkräver ansvar på företag sker det utifrån följande grundläggande kriterier. Fair Action kräver att alla företag ska:

1. Respektera de mänskliga rättigheterna

Företag har ansvar att respektera och bidra till de mänskliga rättigheterna i enlighet med internationella instrument, inklusive, men inte begränsat till:

- FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna
- Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter
- Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter
- ILO:s (International Labour Organization) åtta kärnkonventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet. Dessa konventioner omfattar organisationsfrihet och kollektiv förhandlingsrätt, förbud mot olika former av diskriminering och tvångsarbete samt minimiålder för arbete och förbud mot de värsta formerna av barnarbete
- Företag har också ansvar att bidra till Agenda 2030, framförallt mål 1 (ingen fattigdom), mål 8 (anständiga arbetsvillkor) och mål 12 (hållbar konsumtion och produktion).

2. Ta ansvar i leverantörsledet

Enligt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter och OECD:s riktlinjer för multinationella företag, har företag ansvar att förhindra eller begränsa negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna som de är inblandade i genom sina affärsförbindelser med andra parter. Termen affärsförbindelser avser även aktörer i hela leverantörskedjan.

Företag ska genomföra en konsekvensanalys (due diligence) som omfattar negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna och miljö i hela leverantörskedjan. När företag har ett stort antal leverantörer bör de identifiera områden där risken för negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna och miljö är som störst och prioritera dessa områden. I de fall företag har bidragit till kränkningar av mänskliga rättigheter och negativ miljöpåverkan är de skyldiga att gottgöra de drabbade.

3. Garantera levnadslöner

Enligt FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter har arbetstagare rätt till ersättning som ger honom eller henne och hans eller hennes familj möjlighet till en människovärdig tillvaro.

Företag har ansvar för att arbetstagare både i den egna verksamheten och i leverantörsledet har löner som räcker till den anställde och dennes familjs grundläggande behov såsom mat, rent vatten, husrum, kläder, utbildning för barn, sjukvård och sparande.

4. Garantera insyn och öppenhet

Konsumenter ska kunna få information om hur produktionen av varor och tjänster påverkar människor och miljö. Enligt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter och OECD:s riktlinjer för multinationella företag är en viktig del av företagets arbete att vara öppna med hur de hanterar sin negativa påverkan, att ge intressenter insyn och möjliggöra ansvarsutkrävande. Fair Action kräver att företagen öppet redovisar hela sina leverantörskedjor, vilka utmaningar de ser i att garantera mänskliga rättigheter och miljöhänsyn samt tidsplaner för de åtgärder de åtar sig.

5. Minimera negativ påverkan på miljö & klimat

Företag har ansvar att minimera sin negativa påverkan på miljö och klimat i enlighet med internationella instrument, inklusive, men inte begränsat till:

- Parisavtalets bestämmelser för att bromsa klimatförändringarna och hålla temperaturökningen under 1,5 grader Celsius.
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag gällande företags miljöansvar inklusive att göra risk- och livscykelanalyser för produkters och tjänsters påverkan på miljö, hälsa och säkerhet.
- Bidra till att uppfylla målen i Agenda 2030, framför allt mål 3 (hälsa och välbefinnande), mål 6 (rent vatten och sanitet) samt mål 13 (bekämpa klimatförändringarna).
- Försiktighetsprincipen, som beskrivs i Riodeklarationen om miljö och utveckling¹.
- Att byta ut skadliga ämnen mot mindre enligt substitutionsprincipen.

Fair Actions strategier

Här beskrivs hur Fair Action arbetar för att företagen ska ta sitt hållbarhetsansvar.

Granska företag

Fair Action granskar företag för att sätta press på dem att ta ansvar för människor och miljö. Granskningarna ska belysa företagets verksamhet utifrån våra krav på företag. Fair Action ger företagen tydliga och väl underbyggda rekommendationer. Vi efterfrågar företagets svar på rekommendationerna samt tidsplan för de åtgärder företagen åtar sig att genomföra. Det gör det möjligt för oss eller andra aktörer att följa upp företagets arbete.

Fair Action är transparenta gentemot granskade företag och andra intressenter om arbetsmetoder och resultat av granskningar. Vi redovisar vilka företag vi har granskat och

1

https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.151_26_Vol.I_Declaration.pdf

haft dialog med, vilka som valt avböja dialog/granskning samt vad som sagts under dessa möten, om inte särskilda skäl föreligger. I granskningarna kan vi jämföra företag inom samma bransch, eller med andra branscher som går före.

Samarbeta med lokala organisationer i produktionsländer

Fair Action samarbetar med människorättsförsvarare och lokala organisationer i produktionsländerna. Det ger oss tillgång till lokal kunskap om förhållanden i produktionen, och ökar legitimiteten i kraven vi ställer på företagen. Vi agerar som dörröppnare och bjuder in rättighetshavarna till dialog med företagen. Fair Action strävar efter långsiktighet i sina samarbeten. Organisationer vi samarbetar med ska kunna stå på egna ben och inte vara beroende av Fair Action.

Bygga expertis kring utvalda branscher och teman

Fair Action väljer att fokusera på några utvalda branscher och teman i taget. Då kan vi göra mer kvalificerade granskningar och ge mer relevanta rekommendationer och förslag på lösningar. Det stärker vår expertis och trovärdighet. Branscher och teman specificeras i föreningens årliga verksamhetsplan. De kan variera, men i första hand prioriterar vi de branscher där Fair Action har expertis sedan tidigare.

Mobilisera konsumenter

Fair Actions mobiliserar konsumenter att sätta press på företagen att ta större ansvar för mänskliga rättigheter, miljö och klimat. Vi ger konsumenterna kunskap och verktyg². Det sker ofta genom att uppmärksamma problem och behov av förbättringar i företagets arbete. Vi lyfter också våra och företagets framgångar, för att visa att påtryckningar ger effekt. Fair Action uppmuntrar också konsumenter att föra fram sina krav till politiker.

Påverka politiska beslut

Fair Action driver på för lagstiftning på nationell, EU- och internationell nivå som ställer tydligare krav på företagen att ta ansvar för mänskliga rättigheter och miljö. Under många år har företagen lovat förbättringar som inte kommer, och därför behövs lagstiftning som möjliggör ansvarsutkrävande av företagen. Vi bygger långsiktiga kontakter med beslutsfattare för att dela med oss av vår kunskap och föra fram våra förslag.

Skapa allianser

Fair Action samarbetar med andra civilsamhällesorganisationer som arbetar för att skydda och värna mänskliga rättigheter, miljö och klimat. Genom att skapa allianser kan vi samla resurser, kontakter och expertis och nå ut till fler. Fair Action är öppna för samverkan och bygger gärna nya allianser.

² Se Fair Actions kommunikationsstrategi för ytterligare information om kommunikations- och opinionsarbetet.

